

DUODJU! 2/5 Materiálat dahjege ávdnasat – Oahpaheaddjidoarjja

DUODJU! pedagogalaš materiála lea buvttaduvvon AIDA ja AIDA II-arkiivat dálá áigge doaibmin – fidnuin, Suoma Riikkaarkiivva Sámi arkiivvas Interreg Nord -ruhtadanprográmma doarjagiin.

Almmustahttinbeaivi 19.10.2021 (18.2.2022)

Buvttadan: Sámi Arkiiva, Arctic Indigenous Design Archives.

Diat:

0/12

Dán diaráiddu ulbmil lea guorahallat, mii lea ávnnas. Dahjege mas duodji lea duddjojuvvon. Mii ávdnasiid duodjái lea geavahuvvon.

Váldosiiddu govva, Duodju! gráfalaš elemeantat ja govvaoplánen: Sunna Valkeapää
Tevnnegeat: Michalina "Misia" Siennicka
Clip art : Microsoft 365

1/12

Árbevirolaš ávdnasat gávdnojit luonddus. Ođđaáiggi ávdnasiid gávdná gávppis ja dat eai vealttakeahhtá eanaiduva ollásit jus ii leat dárki materiálain (omd. plastihkka).

Dán govvas oidnojit: (1.) láđđi, (2.) báhkki, (3.) silkeárpu, (4.) hearvabáddi, (5.) sisti ja (6.) njuovakeahtes bohccojuolgi.

Govva: Duodjemateriálat.

2/12

Ovddit diaráiddu (Duodjemáilbmái oahpásmuvvan) oahpaimet ahte duodjesuorggit leat juhkkajojuvvon roavvasit golmma oassái: dipmaduojit, garraduojit ja čiknaduojit (silbaduojit jna.).

Dá oainnát sisteseahka, dat lea dipmaduodji. Mat ávdnasat dán duodjái leat geavahuvvon? Makkár eará dipmaduodjeávdnasiid fuobmát?

Govva: Sisteseahkka. Sunna Valkeapää; Gáldu.

3/12

Dá lea govva ovddit sistelávkkas, go ledjen dan duddjomin. Die oainnát iešguđet ávnnasbihtáid maid ovttahtten vai das šattai olles sistelávka.

Vásttit gova gažaldagaide:

- Leago áibmi ávnnas?
- Nabai suotna?
- Leago dat ávnnas vai bargoreaidu?

Govva: Gorostat. Sunna Valkeapää; Gáldu.

4/12

Dá leat golbma garraduoji. Mas mun lean dáid duddjon? Makkár iešguđet ávdnasiid hutkkat, maid sáhtášii geavahit garraduijin?

Govva: 1. Guksi. Sami Laiti; Duojár. Instagram; Samekki_inari; Gáldu. 2. Baste; Čoarvebaste. Mihku-Ilmár; Ilmari Laiti; Duojár. Sámi arkiiva; Mihku-Ilmár arkiiva; Gáldu. 3. Gielká. Sámi arkiiva; Sogsakk arkiiva; Gáldu.

5/12

Dá oainnat girjjuhansággi. Dat lea nađđasággi dahje ávju mainna herve omd. metálla, muora dahje čoarvvi. Dat lea unna bierggas mii galgá justa heivet duojára gihtii ja dasa mot duojár liiko dan geavahit. De mun galgen álggos dan vuos duddjot, vai bessen vuohkkasit hervet čoarvvi.

Govva: Girjjuhansággi.

6/12

Čiŋaid oaidná measta juohke sajis. Dat leage álkimus sámegálvu bidjalit badjelii. Makkár čiŋaid don leat oaidnán? Man ávdnasis dat ledje duddjojuvvon?

Govva: Beaivváš; Beallječiŋat. Gová Lásse Lásse Elle; Elle Valkeapää; Duojár. Instagram; Elle.valkeapaa; Elle Valkeapää Design; Gáldu.

7/12

Mii lea gait fiidnámus, hutkámus ja gait erenomáš sámečikŋa man leat oaidnán? Makkár materiálat dain ledje?

Govva: 1. Veaddedujiid álggahusat; Čájánasat. Matleena Fofonoff; Duojár. Sámi arkiiva; Sogsakk arkiiva; Gáldu. 2. Bearralat. Minna Moshnikoff; Duojár. Instagram; Minnamoshnikoff; Gáldu.

8/12

Neahttasiiddut! Sáhttetgo datge leat duojit? Jua! Dahje mii beare mii lea duddjojuvvon dihtoriin sáhtta jurddašuvvot duodjin, vaikko dat ii leaččage árbevirolaš vuohki duddjot. Go beare lea sáme fádá ja/dahje e-duojár čuovvu duodjefilosofii ja vel sámiiid kultuvrra njuolggadusaid, de gal animašuvdnage šaddá sámeanimašuvdnan ja go dat lea válmmaš, de lea datge duodji!

Govva: Neahttasiidduhábmén. (1.) Sisteseahkka. Sunna Valkeapää; Gáldu. (2.) Guksi. Sami Laiti; Duojár. Instagram; Samekki_inari; Gáldu.

9/12

Mis sámiin lea oktilis máinnastanárbevierru. Muhtun giellačeahpit hupmetge sániid duddjomis.

Buorit gažaldagat ášši guorahallamii:

- Mii lea máidnasa ávnnas?
- Mii lea bargobierggas?
- Mo du mielas lávlagat heivejit dán jurdagii? Naba luodit?

Govva: Girječálli.

10/12

De lea din vuorru rahpat čalmmiideattet ja dárkut birrasa. Dieppe gos lehpet, makkár ávdnasiid dovdabehtet? Omd. beavdi man guoras čohkkát, smiehta mii lea dan ávnnas/materiála jna.

Dutkka birrasa ja jeara alddát:

- Mii dát lea?
- Mas dat lea duddjojuvvon?
- Mii materiálaid lea geavahuvvon?

Dan manjel smiehta, leatgo dat dinggat duojit: Leago dát beavdi duodji? Jus lea, de manin? Jus ii leat, de manin?

Fargga de áddegoađát mii lea duodji ja mii ii leat, earru gálvvu ja duoji gaska čielgagoahtá. Deháleamos lea sihkarit oahppat dovdat dingga duogáža, ávdnasa ja gos dinga lea boahtán.

11-12/12

Sisdollet tevnnegiid govvagáldut ja buvttadeaddjejoavkku dieđut.